

A terepbejárás célja a település területén található régészeti jelenségek, lelőhelyek azonosítása, illetve állapotvizsgálat volt. A vizsgálat során először a terület domborzati, vízrajzi viszonyait vizsgáltuk meg, ezt állapotfelmérés követte. Az erre alkalmas területen (szántás, vetés, tarló) extenzív terepbejárást végeztünk.

Összesen 8 helyszínen azonosítottunk lelőhelyeket a kutatás során, ezek jellege: őskori (közlebből nem meghatározható korú) telep, rézkori (badeni) telep, vaskori (kelta) telep és erődítés, római telep és villa, honfoglalás kori temető, Árpád-kori telep, középkori templom és temető, késő középkori falu.

A vizsgálat során kiderült, hogy a lelőhelyek döntő többsége az Ikva melletti dombokon helyezkedik el, egy lelőhelyet pedig a Szél-dombon találtunk. A kutatás során nagy valószínűséggel azonosítani tudtuk a középkori Röjtök és Muzsaj falut is.

A terepbejáráson részt vettek Marton Tibor és Stibrányi Máté régészek, Szabó Zoltán, Kiss Csaba régész-technikusok.

GÁBOR OLIVÉR

330. Rum

(Vas megye) Ő, Ró

2003. október 29-én jártuk be a településrendezési tervben fejlesztési területként feltüntetett földeket. A községben az alábbi területeken találtunk régészeti lelőhelyre utaló nyomokat: római kori lelőhelyet a 0105/3, 0105/5-7 helyrajzi számú, őskori és római kori lelőhelyet a 0105/5-6 helyrajzi számú, és a római kori távolsági út (Savaria-Sopianae) maradványait a 355, 0105/3-7 helyrajzi számú területeken.

A község közigazgatási területén korábbi adatok alapján csak a római kori temető volt ismert (hrsz.: 355).

Munkatársak: Kiss Krisztina adattáros, Derdák Ferenc geodéta és Kiss Péter régész.

PAP ILDIKÓ KATALIN

331. Sajókaza, református templom

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kő

A templom É-i és Ny-i oldalán körülbelül 1 m magas tereplépcső található a templomfaltól 2-4 m-re. Feltételezhető volt, hogy ez a felszín mesterséges beavatkozás eredménye, s e terepadottság a vízelvezetés szempontjából kedvezőtlen az épületre nézve. A 2003. május 26. és június 5. között végzett régészeti ásatás elsődleges célja az volt, hogy a templom környezetében, elsősorban az É-i oldalon megállapítsa a korábbi felszínviszonyokat. Feladat volt továbbá a korábbi kutatás során előkerült, elpusztult ossarium és sekrestye kiterjedésének pontos meghatározása, valamint a templom É-i falában látható gerendafészkek alapján feltételezhető egykori oldalépitmény esetleges nyomainak feltárása.

A templom Ny-i oldalán, a torony mellett egy, az É-i oldalon három kutatóárkot és egy szelvényt jelöltünk

ki. A szentélytől K-re egy, a templom D-i oldalán két kutatóárkot nyitottunk.

Megállapítottuk, hogy az említett tereplépcső felső 30-40 cm-e újkori, helyenként 20. századi feltöltés. Ez alatt csak a Ny-i oldalon és a sekrestyefal mellett sikerült egyértelmű középkori felszín megfigyelni, a tereplépcső alsó zónájában olyan, újkori leletanyagot tartalmazó, homogén talajt figyeltünk meg, mely valószínűleg egy egykori egyenletes lejtőből részben természetes úton, részben valószínűleg a kertművelés által az újkorban halmozódott fel, s formálódott helyenként tereplépcsővé.

A középkori sírok körülbelül azonos szinten jelentkeztek a tereplépcső alatt is, ami szintén arra utal, hogy azok korában a mainál egyenletesebb volt a felszín. A templomtorony Ny-i oldalán öt, a templom É-i oldalán három temetkezést tártunk fel.

A templomtól K-re és D-re a késő középkori szint felett körülbelül 20 cm vastag feltöltést találtunk, itt azonban jelentős tereprendezésre nincs szükség.

Az elpusztult oldalépitmények kutatása során kutatóárokmal megtaláltuk a sekrestye ÉNy-i sarkát és az ossarium É-i falát, így a korábbi ásatási eredményekkel együtt ismert az épületrészek pontos kiterjedése.

A gerendafészkekkel szemben nyitott kutatóárokban és szelvényben a sírok szintjéig nem találtunk az egykori oldalépitményre utaló nyomot.

A torony felújításához kapcsolódóan falkutatást végeztünk. A templom három első emeleti ablakát 1975-ben, a műemléki helyreállítás során falazták be. Mivel megállapítható volt, hogy az ablakok a román kori fal-szövetben eredetiek, mindhárom ablakot kibontottuk. Az ablakok béléte lépcsős, a késő középkorban vagy az újkorban az ablakokat úgy bővítették, hogy a belső lépcsőt lefaragták.

SIMON ZOLTÁN – RÁCZ MIKLÓS

332. Sajóvelezd, Hosszú-földek

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2003. április 17-én a Herman Ottó Múzeum részéről Hajdú István helyszíni szemlét végzett Sajóvelezd határában, a településről Ny felé, az Ilona-dűlőbe vezető tervezett gázvezeték nyomvonalán.

Ennek alkalmával a Hosszú-földek határrészben a Ny felé futó közúttal párhuzamosan, attól 7 m-re D-re húzódó megnyitott vezetékárokban 290 m hosszúságban települési jelenségeket fedezett fel.

A közúttól D-re leágazó földúttól K-i és Ny-i irányban egyaránt mintegy 80-100 cm vastagságú sárgás, agyagos réteg alatt, az árok aljáig terjedő 50-70 cm vastag fekete földben elszórtan patics- és kerámiatöredékek kerültek elő. A földúttól Ny-ra 20 m-re 130 cm mélységben, 48 m-re pedig 110 cm mélységben paticsos om-ladékréteget (tűzhely, vagy gödörbetöltés, esetleg házmaradvány) figyelt meg.